

РЕЗЮМЕ

Режимът на ползване и управление на Природен парк “Персина” е определен от Закона за защитените територии, Заповедта на Министъра на околната среда и водите за обявяването на Природния парк (No. РД – 648, от 4 декември 2000 год.) и Плана за управление на Природния парк.

Природен парк “Персина” е с площ от 21762.2 хектара и включва земи от Никопол, Драгаш Войвода, Белене, Свищов и Ореш.

Дирекцията на ППП е създадена на 1 април 2001 год., със заповед No. 258, от 10 май 2001 год. Тя е на пряко подчинение на Изпълнителна агенция по горите към Министерство на земеделието и храните.

Дългосрочна визия за Природен парк „Персина”, одобрена от Консултативния съвет на парка

Природен парк “Персина” ще бъде привлекателна и добре популяризирана туристическа и развлекателна дестинация по поречието на река Дунав с възстановено и запазено биоразнообразие. Заливните територии и гори ще бъдат възстановени и екологично стабилизирани на основата на саморегулиране. Природен парк “Персина” ще бъде рай за птиците и рибата с добре защитени места за тяхното размножаване. Борбата срещу инвазивните видове ще постигне значителен успех. Селскостопанските и икономическите дейности ще се извършват по екологичен начин, запазващ хармонията в природата. Паркът ще има добре развита инфраструктура и ще бъде изчистен от отпадъците. Местните хора ще познават, разбират и прилагат екологично поведение. Стандартът на живот на хората в Парка и съседните райони ще бъде значително подобрен.

Планът за управление на ПП Персина е специализиран план за: опазване на природата, балансирано използване на природните ресурси на Парка и превръщането му във фактор за регионално развитие.

Финансиране

Институцията, сключваща договора (възложител) е Министерството на околната среда и водите.

Министерството на околната среда и водите, Управителния комитет и Работната група от експерти отговарят за одобрението на докладите и подхода към всеки вид дейност, предприета от екипа на проекта. Министерството на околната среда и водите отговарят за утвърждаването на плана за управление на Природен парк “Персина”.

Задание

Разработването на Плана се предхожда от Задание, разработено от WWF-Ауен институт, Германия, през Ноември, 2001 г. С него са определени неговите обхват и съдържание. Съдържанието и структурата на Плана са съгласно Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии, (Приета с Постановление № 7 на Министерския съвет от 8 февруари 2000 г., обн., ДВ, бр. 13 от 15 февруари 2000 г.) и отговаря на общоевропейските стандарти за планиране на защитените територии.

Проучвания

Планът за управление е резултат от целенасочени предпланови проучвания и планиране в периода февруари – декември 2005 година.

Съгласно изискванията на Заданието, в текста на Плана са включени кратки, синтезирани текстове по отделните части, а подробните доклади за извършените проучвания са оформени в отделен свитък-приложения, на магнитен носител.

Участие на заинтересовани страни

В периода на планиране бе осигурено активно участие на заинтересованите институции и лица: Областна и общински администрации, РИОСВ-Плевен и Велико Търново, ДЛ Никопол и ДЛ Свищов, ползватели. Участие взеха представители на туристически, природозащитни неправителствени организации и др.

ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ОЦЕНКИ

Абиотични фактори

Тази част включва данни за климат, геология и геоморфология, хидрология и хидробиология и почви. Резултатите от анализите са коментирани с кратки обяснителни текстове. Данните от тях са представени в подходящ табличен вид в приложение.

Екосистеми и биотопи

Природните местообитания са представени по Класификационните схеми на Palaeartic Classification и на EUNIS Classification. Посочени са и типовете природни местообитания, включени в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС.

По Palaeartic Classification са представени 40 типа местообитания, от различно йерархично ниво, принадлежащи към 16 основни единици.

По EUNIS Classification са представени 32 типа местообитания от различно йерархично ниво, принадлежащи към 8 основни единици.

Флора и растителност

За територията на ПП “Персина” са установени общо 743 таксона, в т.ч. 735 вида и 8 вида с повече от един подвид. Видовете са разпределени в 397 рода, принадлежащи към 109 семейства.

Събрана е допълнителна информация за степен на съхраненост, деградационни процеси, наличие на видове с конзервационно значение в съобществата и др.

Фауна

Извършени са проучвания, анализ и картиране на фаунистичните местообитания и видове. Установени са 650 вида безгръбначни животни, 67 вида риби, 11 вида земноводни и 17 вида влечуги. Съставен е списък на 211 вида птици. Бозайната фауна включва 58 вида.

Ландшафт

Ландшафтната структура на парка обхваща 6 вида ландшафти. С най-високи естетически качества са крайречните ландшафти по поречието на реката и островите, които въздействат особено силно в съчетание с ливадните ландшафти и представляват естествен фон на речната акватория.

Определени са мерки по защита, управление и планиране на ландшафта, насочени към намаляване на въздействието на антропогенните ландшафти върху посетителите.

Техническа инфраструктура

Актуализирана е информацията за на отделни видове обекти, капацитети и др. Направени са описания и оценки на наличната техническа и транспортна инфраструктура на територията на парка.

Ползване на ресурси

В процеса на разработване на плана е изготвено **Оперативно ръководство за извършване на дейности за устойчиво развитие**. В него е посочено как да се идентифицират подходящи дейности, както и възможните източници на финансиране

Екологосъобразно ползване на земеделските земи:

Земеделската дейност в района на ППП и съседните територии оказва определено влияние върху някои от параметрите на екосистемата, най-вече с редуването на земеделските култури, интензивните обработки на почвата, торенето с минерални торове и използването на хербициди, фунгициди и инсектициди.

Някои от земеделците работещи на територията на парка непрекъснато търсят алтернативни култури и практики, но поради липса на пазар или подходящи условия и техника, опитите им пропадат.

Паща: Пасищата в парка се използват активно, като евтин източник на фураж през летните месеци.

В парка не е прилаган специален режим на използване на ливадите - нерегулираното им ползване на места има отрицателно въздействие върху наличното биологично разнообразие. Общо за парка няма реална заплаха за растителното разнообразие в пасищата.

Горско стопанство: Природен парк "Персина" попада в част от територията на ДЛ "Никопол" и в много малка част на ДЛ "Свищов".

През последните 60 години горските съобщества в парка са обект на мащабни и негативни променени от горскостопанската дейност по отношение на техния състав и произход, особено в най-ценната част - островите и крайбрежната ивица на река Дунав.

За да се повиши производителността на горите, в последните 5 десетилетия на относително големи площи, естествени заливни гори са трансформирани в интензивни топови и върбови култури, което се отразява особено негативно върху биоразнообразието на всички нива.

Риболов: Риболов се извършва по цялото крайбрежие на реката. В района на ПП Персина, стопански риболов може да се извършва само в р. Дунав, а любителски риболов и във вътрешните водоеми. Има възможност за почти целогодишен риболов в основните канали, които не пресъхват. Но поради по-малките запаси и неголямото разнообразие на видове, интереса към риболова в тези обекти не е висок.

Туризм и отдих

Определени са възможностите и условията в парка за дейности, свързани с туризъм, рекреация, спорт и услуги. Изготвен е списък на съществуващите туристически маршрути.

Описани са места, към които се проявява интерес за практикуване на специфични видове спортни и туристически дейности – любителски риболов, познавателен туризъм, велосипеден / конен спорт и др.

Прилежащите територии разполагат с потенциал за еко-туризъм и човешки ресурси, но липсват качествени допълнителни туристически услуги. Необходимо е оптимизиране на туристическата инфраструктура

Събраната информация показва, че ПП Персина може да намери своето място в международните програми за туризъм в България.

Информираност на обществеността за Парка

В периода на разработване на плана се проведе редица работни срещи и семинари с членовете на Консултативния съвет и заинтересовани страни за определяне на визията за

парка, заплахите, възможните начини за тяхното решаване, както и за възможностите за съвместното му управление.

Отворен е пункт за диалог и информация в читалището на гр. Белене и малки информационни точки във всички населени места, прилежащи на ПП "Персина". Получената информация е свързана с отношението на местното население към Парка, очакванията на хората за ползването на парковата територия и желанието им да подпомагат и да участват в дейности, свързани с Парка.

Културно-историческо наследство

Културното и историческо наследство /КИН/ е основна предпоставка и ресурс за развитие на познавателния туризъм, който придобива все по-голяма популярност. В настоящия План са описани онези обекти на КИН в общините Белене, Никопол и Свищов, които в съчетание с специфичните природни дадености могат да окажат съществено влияние върху устойчивото развитие на района.

Компоненти на околната среда

На базата на събраната информация и анализи е описано състоянието на околната среда по компоненти. Включени са данни за източници на замърсяване на въздуха, почви, повърхностни и подземни води /качество на водите/ и твърди отпадъци.

ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ И ОГРАНИЧЕНИЯ

Дългосрочни цели

Определянето на целите е направено съгласно изискванията на Закона за защитените територии, приетата система за категоризация на Международния съюз за защита на природата IUCN.

Въз основа на оценките на експертите от екипа на проекта, както и резултатите от дискусиите на членовете на местния Обществен съвет, са формулирани следните дългосрочни цели:

1. Възстановяване, опазване и поддържане на биологичното разнообразие, в рамките на защитената територията в дългосрочен план.
2. Повишаване на икономическите ползи за местното население, без това да въздейства негативно върху природния комплекс.
3. Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация.
4. Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на парка.
5. Съблюдаване и спазване законова и институционална база на национално и международно ниво.

Ограничения

Степените на влияние на ограниченията/заплахите върху целите са определени от експертите, разработили отделните части на плана за управление. Оценката е направена по точкова система по отношение на влиянието им върху постигане на поставените главни цели и по отношение на териториалния им обхват в парка.

Потенциални възможности на защитената територия

Оценката на потенциални възможности на Парка е направена в съответствие с определените цели. Тя е основа за определяне на програми и проекти в част 4.

ПП Персина може да бъде: еталон за естествени процеси в крайречни местообитания, обект за осъществяване на връзка с другите защитени територии в района, за провеждане на екологично-образователни и интерпретативни програми, за развитие на устойчив

туризъм на местно, национално и международно ниво, модел за публично управление на защитена територия, средство за устойчиво икономическо развитие на прилежащите територии

НОРМИ, РЕЖИМИ, УСЛОВИЯ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Предложените режими и норми целят преодоляване или ограничаване на въздействието на заплахите, идентифицирани в Част 2, осигуряване на условия за контрол и взимане на управленски решения. Определени са режими на ползване на природните ресурси, за отдых и за развитие на традиционни практики, като земеделие, животновъдство, риболов.

Функционално зониране на територията

С Плана за управление в ПП Персина се обособяват следните зони:

ЗОНА	ЦЕЛИ НА УПРАВЛЕНИЕ	% от площта на парка
Сърцевинна зона	Осигуряване ненакърнена, до голяма степен естествена, компактна, еталонна територия, където са концентрирани основни елементи от консервационен интерес в обекта. Приоритет се дава на естествените процеси, а достъпът като цяло е ограничен само за целите на управлението, мониторинга и научните изследвания. Друг приоритет е възстановяване и поддържане на влажни зони и заливни гори.	4.9
Зона за управление на биологичното разнообразие	Поддържане на естествени процеси и качества на околната среда за дълъг период от време; Съхраняване на естественото състояние на места, в които са установени застрашени местообитания; Осигуряване физическо и духовно удоволствие на посетителите; Осъществяване на екологичен коридор между консервационно значими природни местообитания в и извън парка; Екологично устойчиво ползване на природни ресурси.	22.3
Зона за устойчиво ползване	Насърчаване и популяризиране на екологично устойчиви селскостопански и горскостопански практики, съвместими с целите на управление; Осигуряване на хранителна база за животинските видове; Опазване на природните ресурси от методи на ползване, които увреждат биоразнообразието на територията; Подпомагане на регионалното развитие.	71.9
Зона за туризъм и инфраструктура	Осигуряване на условия за отдых и пребиваване на посетители, Развитие на специализиран туризъм и спортни дейности, щадящи природата.	0.9

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ И ПРЕДПИСАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОЛЗВАНЕ

Определяне на приоритети

На база направените характеристики и оценки, за постигане на поставените цели, са определени приоритетни направления за 10 годишния период на действие на Плана:

Приоритетни направления за Възстановяване, опазване и поддържане на биологичното разнообразие в рамките на защитената територията в дългосрочен план

- Възстановяване на консервационно значими видове и природни местообитания
- Възстановяване на заливни гори на подходящи за целта места на островите и ивицата дига-бряг
- Устойчиво ползване на природни ресурси
- Опазване на рибата, защитени, редки и застрашени видове
- Оптимално опазване и управление на местообитания с висока консервационна стойност след човешка намеса.

Приоритетни направления за Повишаване на икономическите ползи за местното население, без това да въздейства негативно върху природния комплекс

- Определяне на нови форми на ползване на природните ресурси
- Управление и контрол на популациите на комарите
- Проучване на посетителите
- Информирание на местните хора и посетителите за биоразнообразието и ценността на парка

Приоритетни направления за Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация

- Организиране на информационни пунктове в населените места
- Провеждане на природозащитни образователни инициативи
- Координиране на научни изследвания и публикации за парка

Приоритетни направления за Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на природния парк

- Повишаване квалификацията на персонала и ефективността на охраната
- Работа в партньорство
- Подобряване на санитарно-хигиенно състояние на обекти за обслужване на посетители

Приоритетни направления за Съблюдаване и спазване законова и институционална база на национално и международно ниво

- Ефективно прилагане на законодателството
- Създаване на нормативна база за финансови постъпления от печалби на други ползватели

ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Целта при определянето на програмите и проектите е да се създаде широко лоби на парка, както и мотивиране на отговорно и природозащитно поведение сред всички собственици и ползватели.

Въз основа на оценката на отговорностите на ДПП, за периода на действие на Плана, са предвидени за изпълнение следните групи програми и проекти:

- I. Комплексен дългосрочен мониторинг за опазване и поддържане на биоразнообразието в ПП "Персина"
- II. Управление на възстановени влажни зони и водите в ПП "Персина", свързано с опазване на биологичното разнообразие
- III. Управление на горите, свързано с опазване на биологичното разнообразие
- IV. Управление на рибарството, свързано с опазване на биологичното разнообразие
- V. Управление на земеделските земи, свързано с опазване на биологичното разнообразие
- VI. Управление/контрол на инвазивни видове
- VII. Устойчиво ползване и управление на природни ресурси в ПП "Персина"
- VIII. Развитие на екологичен, устойчив туризъм в и около ПП "Персина"

- IX. Връзки с обществеността и природозащитно образование за ПП "Персина"
- X. Координация на научни изследвания и публикации за ПП "Персина"
- XI. Институционално развитие на дирекцията на природен парк "Персина" и обучение на персонала
- XII. План за действие при непредвидени ситуации

Част от планираните проекти и дейности, които ще се изпълняват пряко от служители на Дирекцията в рамките на служебните им задължения, са включени в т.4.2. "Оперативни задачи".

Дейността на дирекцията на парка е основна гаранция за прилагане на плана за управление. Ето защо на нейното усъвършенстване, както и на повишаването на квалификацията на персонала е отделено специално значение.

РАБОТЕН ПЛАН

Разработен е Работен план, включващ дейности и проекти за първите 3 години от действие на Плана. В него са включени проектите от всички програми, които следва да се изпълняват от самото начало на действие на Плана.

ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ЗАДАЧИТЕ

Предвиден е преглед на определените цели на управление на парка през 2011 година. Той ще бъде направен на основата на постоянен мониторинг, изпълняван от служителите на парка и на базата на годишните отчети. За извършването на тази ревизия е предложена схема, която определя участниците в прегледа, начинът на участие на обществеността в процеса на прегледа, списък на проектите и дейностите, които задължително трябва да бъдат предмет на оценка, критериите за оценка на целите и проектите.

ГЕОГРАФСКА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА

В Дирекцията на Природен парк „Персина“ е инсталирана Системата за консервационно управление - CMS (Conservation Management System) - уникален софтуерен продукт, изработен специално за управление на защитени територии. Той широко се използва във Великобритания и в цяла Европа. Използването ѝ е част от т. нар. „Подход на добрите практики“ при планиране на управлението на защитените територии, които включват прилагането на ГИС.

CMS ще спомага за изпълнението на плана за управление, мониторинга и оценките.

За територията на парка са изработени 7 тематични слоя и карти, съдържащи необходимата информация за оперативна работа на служителите.

ФОРМА НА ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПП “ПЕРСИНА”:

1. Текст на Плана за управление на български и английски език – на хартиен и магнитен носител.
2. Приложения, описани в текста на Плана за управление на български и английски език – допълват направените характеристики и оценки и са неразделна част от ПУ – на хартиен и магнитен носител.
3. Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана за управление на български език – на магнитен носител.
4. Информационни ГИС-слоеве за територията на парка на магнитен носител.